

Finantsinspeksioon

Mart Võrklaev
Rahandusminister
Rahandusministeerium
info@rahandusministeerium.ee

Teie 17.10.2023 nr 1.1-10.1/6422-1
Meie 10.11.2023 nr 5-7/5837-1

Liikluskindlustuse seaduse ning sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu

Lugupeetud rahandusminister

Täname Finantsinspeksioonile edastatud liikluskindlustuse seaduse (LKindIS) ning sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu eest arvamuse avaldamiseks. Meie tähelepanekud on esitatud alljärgnevalt:

- Eelnõu § 1 punkt 1 täpsustab LKindIS § 1 lõike 1 reguleerimis- ja kohaldamisala, täpsustades sõiduki kasutamise ulatust järgmiselt „sõiduki transpordivahendina kasutamise käigus“. Seletuskirjast ei selgu üheselt, kas määratlus katab ka nt sõiduki iseenesliku liikuma hakkamise, kus sõidukit ei kasutata transpordivahendina. Võimalike väärtõlgenduste vältimiseks võiks vastav täpsustus olla vähemalt seletuskirjas. Vt ka eelnõu § 1 punkti 10, mis täpsustab LKindIS § 8 lõiget 1.
- Eelnõu § 1 punkt 2 täiendab LKindIS § 1 lõikega 1³:
Käesolevat seadust ei kohaldata, kui juhtumi toimumise ajal kasutati sõidukit muul otstarbel kui transpordivahendina, muu hulgas: 1) terrorikuriteo toimepanemise vahendina. Seletuskirjast jääb ebaselgeks, milline MID-i järgne kahju hüvitamise režiim sellistel juhtudel kohaldub. MID muutmise direktiivi sissejuhatuse punkt 9 sedastab, et kui ei ole alternatiivset hüvitismehhanismi või tagatist, mis on võimalikult lähedane direktiiviga 2009/103/EÜ ette nähtud hüvitamisele, peab kahju hüvitamine toimuma vastavalt kõnealusele direktiivile.
- Eelnõu § 1 punkt 3 muudab LKindIS § 3 lõiget 3
Eelnõu seletuskiri viitab, et registreerimise kohustuseta sõiduki puhul oleks peamiseks kindlustuse olemasolu tõendavaks dokumendiks poliis, samas näeb seaduse säte võrdselt ette ka muud kindlustuse olemasolu tõendamise võimalused. Seletuskirja sõnastus võib viia normi eksliku tõlgenduseni.
- Eelnõu § 1 punkt 36 täiendab LKindIS § 25 lõikega 1¹:
„(1¹) Kahjustatud isik ei või sama kindlustusjuhtumiga seoses nõuda kahju hüvitamist nii kahju põhjustaja kindlustusandjalt kui ka kahjustatud isiku kindlustusandjalt, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Samuti ei või kahjustatud isik pärast nõude esitamist seda tagasi võtta ega esitada nõuet teise kindlustusandja vastu.“
Lause „Samuti ei või kahjustatud isik pärast nõude esitamist seda tagasi võtta **ega** esitada nõuet teise kindlustusandja vastu“ tuleks sõnastada: „Samuti ei või kahjustatud isik pärast nõude esitamist seda tagasi võtta **ja** esitada nõuet teise kindlustusandja vastu.“ Vastasel juhul jääb võimalus tõlgenduseks, nagu puuduks kahjustatud isikul õigus oma nõudest loobuda.
- Eelnõu § 1 punkt 20 täiendab LKindIS § 24 lõikega 2:

Finantsinspeksioon

„(2) Kahjude hüvitamise praktika ühtlustamiseks koostab fond hüvitatava kahju arvutamise ja hüvitamise soovitusliku meetoodika kahjulike kaupade.“

Finantsinspeksiooni hinnangul on finantssektori vaatest tegu tavapärase mandaadiga, mille sarnast eriseadust ei ole. Seadusandja on seni andnud finantssektoris soovituslike juhendite andmise õiguse vaid Finantsinspeksioonile (FIS § 57) ja sedalaadi delegeeritud õiguse sisuliselt turuosalistele andmine ei ole kooskõlas senise praktikaga ja võib oluliselt moonutada sektori toimimist.

Täiendavalt märgime, et eelnõus nimetatud meetoodika on olemuslikult võrreldav seaduse rakendamiseks antava määrusega, kuid seaduse rakendusakte peaks määruse kujul välja andma riik (PS § 87 p 6). Antud juhul on meetoodika väljaandjaks kindlustusandjaid koondav LKF ja seletuskirja kohaselt ei ole sellesse protsessi kaasatud kindlustusvõtjate esindajaid (nt TTJA). Seejuures saab ilmselgelt LKF-i juhendil olema selge ja vahetu mõju kahju hüvitamisele. Kuivõrd liikluskindlustuse puhul on tegemist kohustusliku kindlustusega, mis puudutab suure hulga isikute varalisi huve, siis peaks seaduse rakendusakti eest igal juhul vastutama riik. Seetõttu Finantsinspeksioon ei poolda vastavat muudatust ja kahtleb selle õiguspärasuses.

6. Eelnõu § 1 punkt 52 muudab LKindIS § 60 lõiget 2:
Automaatse liikluskindlustuse (ALK) rakendamisest peaks LKF viivitamatult teavitama kindlustuskohustusega isikut. Eelnõu seletuskirjast ei nähtu, et oleks piisavalt hinnatud ALK-i majanduslikku mõju riskirühmadele. Tagatud peab olema isiku võimalus võimalikult kiiresti väljuda ALK lepingust.
7. ALK rakendamisel tuleb juhtida tähelepanu järgmisele:
 - Eelnõu seletuskirjast nähtuvalt ei ole pooltel kindlustusandjatel automaatset lepingu pikendamist võimaldavat süsteemi ja selle välja ehitamisega kaasneb kulu. Kindlustusvõtja vaatest on ALK-ist kordades odavam, kui lepingud pikenevad automaatselt. Seletuskirja analüüs jääb kaalumise aspektides siinkohal pinnapealseks.
 - ALK-i rakendamise puhul on ebaselge, kuidas kindlustusvõtjat teavitatakse, et leping lõppeb ja ALK rakendub. LKindIS § 20 näeb ette vaid automaatselt pikenevate lepingute puhul kindlustusandja kohustuse teavitada lepingu uuest perioodist 14 päeva ette, et kindlustusvõtja saaks sellega arvestada.
8. Kuivõrd eelnõuga muudetakse ka kindlustustegevuse seadust (KindITS), siis palume sisse viia muudatused kohapealse kontrolli sätetes, mille kohta oleme ettepanekud edastanud Rahandusministeeriumile 08.05.2023 kirjaga nr 5-1/2654. Täpsemad põhjendused leiab nimetatud kirjast, kuid KindITS § 232 sõnastusettepanek on järgmine:

§ 232. Kohapealse kontrolli akt

(1) Kontrollija on kohustatud koostama kohapealse kontrollimise tulemuste kohta kolme kuu jooksul pärast kontrolli lõppemist akti kavandi, mille Finantsinspeksioon toimetab viivitamata kontrollitavale kätte.

(2) Finantsinspeksioon annab akti kavandi kättetoimetamisel kontrollitava juhile ja töötajale, keda akti kavand puudutab, võimaluse esitada ühe kuu jooksul kirjalikke selgitusi.

(3) Pärast kontrollitava kirjalike selgituste läbivaatamist, kuid mitte hiljem kui viie kuu möödumisel kohapealse kontrolli lõppemisest, koostab Finantsinspeksioon akti, mis toimetatakse kontrollitavale kätte.

(4) Aktis toodud asjaoludega mittenõustumise korral on kontrollitaval õigus lisada aktile kirjalik eriarvamus.

(5) Kui pärast kohapealset kontrolli või kontrollitava kirjalike selgituste andmist selguvad täiendavad asjaolud või Finantsinspeksioon saab lisainformatsiooni, võib Finantsinspeksioon akti kavandi või käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud akti koostamise tähtaega pikendada kuni kahe kuu võrra, kui kontrollitava esitatud selgitused või muu oluline asjaolu vajab täiendavat hindamist. Kui lõplikus aktis tehakse vastaval perioodil olulisi muudatusi, saadab Finantsinspeksioon lõpliku akti uuesti kontrollitavale kirjalike selgituste saamiseks.

Finantsinspeksioon

(6) Finantsinspeksioon võib lõpliku aktiga anda kontrollitavale tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks tähtaja või määrata kontrollitavale muid kohustusi ning seada piiranguid ja rakendada nende täitmata jätmise või ebakohase täitmise korral sunniraha.

(7) Finantsinspeksioonil on õigus kohapealse kontrolli lõplik akt või selle osa avalikustada, kui see on vajalik finantssektori stabiilsuse, läbipaistvuse tagamiseks või investorite, finantsjärelevalve subjekti klientide huvidest lähtuvalt.

Täiendavate küsimuste korral oleme valmis neile lahkesti vastama.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Siim Tammer
juhatuse liige

Siret Saarmets
siret.saarmets@fi.ee